

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1983
Suga:	<i>Hamatocaulis lapponicus</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0531600
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Taurišu ezers
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	27.09.2022.
Vispārējās piezīmes:	<p>Lapzemes āķīte ir kontinentāla sūnu suga, kas sastopama Ziemeļeiropā (Zviedrija, Somija, Latvija, Krievija, Ziemeļāzijā (Krievija), Ziemeļamerikas ziemeļos, ļoti reti arī Viduseiropā (Dienvidvācijā). Tā aug slapjos mezotrofos un bieži avotainos purvos vai ezeru krastos, dažkārt iegremdētā veidā ezeros. Latvijā Lapzemes āķīte aug galvenokārt mazos, aizaugošos un slīkšņainos ezeriņos ūdenī gar to nokrastu slīkšņām vai arī to slīkšņās esošo zāļu un pārejas purvu ieplakās, retāk atsevišķu slapju pārejas purvu ieplakās (Latvijas Dabas., 2021). Sugu apdraud ezeru antropogēnās eutrofikācijas izraisīta mazo un purvaino ezeriņu piesārņošana, mākslīga ūdens līmeņu izmainīšana un nosusināšana (Suško, 2020).</p> <p>Latvijā sugu pirmo reizi atklājusi A. Āboliņa 1959. gadā Strūžānos zāļu purva malā gar slīkšņu purva grāvī (4 eks.). 1961. gadā A. Āboliņa atklāja vēl vienu atradni Kļaucānu ezerā, kur tā auga ūdenī gar nokrastes slīkšņu. Nākamie atradumi sekoja tikai 90-tajos gados (U. Suško): 1993. gadā Augšzemes augstienes Ružu ezerā pie Medumiem, 1994. gadā zāļu purvā pie Gatenes ezera, Mazā Skujines ezera un Bardinska ezera nokrastes slīkšņā, 1998. gadā Aumeisteru ezeraines Lapiņu un Taurišu ezeros. 2014. gada rudenī suga konstatēta Sauleskalna ezerzemē Sivera ZA krastā Lozdu purvā un 2015. gada rudenī Bednes purvā, kur 2016. un 2019. gadā konstatēja vēl dažas jaunas atradnes (A. Opmanis), kā arī pārejas purvā Meiraukas ezera krastā (AAA Kaučers) un Motrines ezera krastā (DL Motrines ezers). Augšzemes aizsargājamo ainavu apvidus dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā 2019. gada rudenī jauna atradne tika atklāta Zariņa ezerā pie Varnavičiem, bet dabas lieguma „Grebļukalns” dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā 2020. gada rudenī tika atklāta vēl viena jauna atradne Kaņciera ezeriņa pārejas purva ieplakās. Atradne atrodas ārpus DL “Grebļukalns” robežām (Latvijas Dabas., 2021).</p> <p>2022. gadā Starptautiskā brioloģijas semināra laikā tika atrasta jauna Lapzemes āķītes atradne (atradēji U. Suško un J.</p>

	Schramm) 0,02 m ² platībā Vjazgines ezera dienvidu krastā (U. Suško pers. kom.).
--	---

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>7,5</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2015. g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Sūnu un lokanās najādas <i>Najas flexilis</i> monitorings atbilstoši Bioloģiskās daudzveidības programmai” (Latvijas Botāniķu., 2015) ietvaros. 2015. g. sugas uzskaitē populācijas vērtējums ir 7,5 m².</p> <p>Suga DL “Taurīšu ezers” teritorijā pirmo reizi konstatēta 1998. gadā (atradējs U. Suško) – nav zināms detalizēts populācijas vērtējums. Pirmais sugas monitorings veikts 2008. gadā (veica U. Suško un V. Baroniņa), bet arī 2008. gadā nav veikts detalizēts sugas populācijas novērtējums, tikai zināms, ka suga atrasta vienā vietā. 2015. gadā projekta “Sūnu un lokanās najādas <i>Najas flexilis</i> monitorings atbilstoši Bioloģiskās daudzveidības programmai” ietvaros veikts sugas monitorings (uzskaiti veica U. Suško). 2015. gadā populācijas vērtējums novērtēts ar 7,5 m², suga konstatēta 18 dabas lieguma vietās (Latvijas Botāniķu., 2015).</p> <p>2019. gadā projekta „Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” jeb “Dabas skaitīšana” laikā A. Opmanis sugu dabas lieguma teritorijā konstatējis vienā vietā – detalizēts sugas populācijas lieluma novērtējums netika veikts.</p> <p>2021. gadā sugas izpēti DL “Taurīšu ezers” projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” ietvaros veicis U. Suško. Suga 2021.g. uzskaitē netika konstatēta (Latvijas Dabas., 2021). U. Suško uzskata, ka 2021. gada apsekojumā Lapzemes āķīte netika atrasta, jo 2016. gada jūlija sākumā notikušās stiprās viesuļvētras dēļ ezera krastā un plašākā tā apkārtnē ir pilnībā izgāztas lielas mežu platības, kas uzreiz pēc tam tika izstrādātas, šādā veidā jūkami pastiprinot eitrofikācijas procesu ezerā un tā krastmalā. Domājams, ka suga nelielā platībā visticamāk vēl ir saglabājusies ezera krastmalas pārejas purva slapjās ieplakās, jo 2019. gadā projektā “Dabas skaitīšana” A. Opmanis to nelielā daudzumā atrada vienā vietā ezera rietumu krastmalas pārejas purva ieplakā ES aizsargājamā biotopā 7140 <i>Pārejas purvi un slīkšņas</i> (Latvijas Dabas., 2021).</p>
Unit_CV	<p>Kvadrātmetri</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, sūnu, ķērpju un lielākoties arī ūdensaugu gadījumā populācijas lielumu novērtē m² (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>
Habitat	Annex I vairāki
Annex I	<p>3150 un 7140</p> <p>DL “Taurīšu ezers” teritorijā Lapzemes āķīte sastopama divos ES aizsargājamajos biotopos – 3150 <i>Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju</i> un 7140 <i>Pārejas purvi un slīkšņas</i>.</p>

Lauks	Paskaidrojums																								
Annex I_area_USE	0,62 Lapzemes āķīte DL “Taurīšu ezers” teritorijā sastopama vienā poligonā, kura platība ir 0,62 ha (suga galvenokārt koncentrējas Taurīšu ezera piekrastes slīkšņās). Sugas dzīvotnes laukuma platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.																								
Other_area_USE	Na																								
OK_DEN	Lapzemes āķītes populācijas segumi (seguma mērvienība – m²/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija. <table><tr><th>N2000 teritorija</th><th>CV_DEN, m²/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Bednes purvs</td><td>38.9</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Lapiņu ezers</td><td>38.9</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Augšzeme</td><td>31.9</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Taurīšu ezers</td><td>12.1</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Kaučers</td><td>6.3</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>1.3</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Motrines ezers</td><td>0.1</td><td>Zems</td></tr></table>	N2000 teritorija	CV_DEN, m²/ha	Segums	Bednes purvs	38.9	Augsts	Lapiņu ezers	38.9	Augsts	Augšzeme	31.9	Optimāls	Taurīšu ezers	12.1	Zems	Kaučers	6.3	Zems	Augšdaugava	1.3	Zems	Motrines ezers	0.1	Zems
N2000 teritorija	CV_DEN, m²/ha	Segums																							
Bednes purvs	38.9	Augsts																							
Lapiņu ezers	38.9	Augsts																							
Augšzeme	31.9	Optimāls																							
Taurīšu ezers	12.1	Zems																							
Kaučers	6.3	Zems																							
Augšdaugava	1.3	Zems																							
Motrines ezers	0.1	Zems																							
OPT_DEN	Par optimālo segumu izraudzīts AAA “Augšzeme” segums – 31,9. DL “Taurīšu ezers” sugas segums uzskatāms par zemu.																								
OK_NEW	Nē. Jautājumu par jaunu dzīvotņu veidošanu izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U1 vai U2.																								
AREA_NEW	0																								
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.																								
IND_INT	0																								
Papildus nosacījumi	Šobrīd nekāda apsaimniekošana dzīvotnē nav nepieciešama. Monitorings jāturpina, lai sekotu iespējamai atradnes atjaunošanās gaitai (Latvijas Dabas., 2021).																								
Cits lauks																									

Izmantotā literatūra

Baroniņa, 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

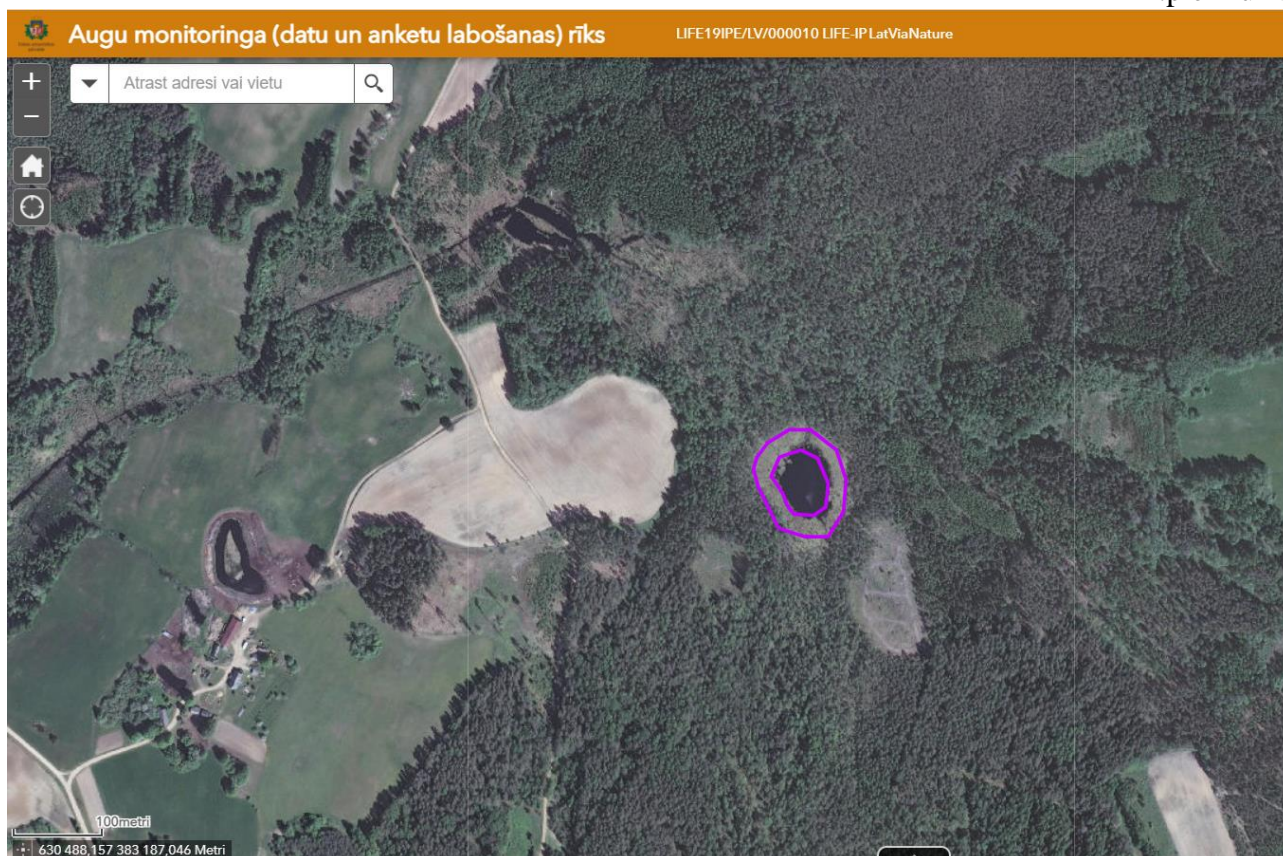
Latvijas Botāniķu biedrība. 2015. Sūnu un lokanās najādas *Najas flexilis* monitorings atbilstoši Bioloģiskās daudzveidības programmai. Atskaite iepirkuma līguma Nr. 7.7./71/2015-P ietvaros. Rīga, 24 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

Natura 2000 SDF – Taurīšu ezers. Skatīts 22.04.2022. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0531600>

Suško, U. 2020. Augšdaugavas aizsargājamo ainavu apvidus ezeri un to bioloģiskais raksturojums. Rīga. 78 lpp. Npublicēts materiāls.

1.pielikums

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots Lapzemes āķītes dzīvotnes laukums DL “Taurīšu ezers”. Ekrānšāviņš uzņemts 22.04.2022.